

УДК 821.111(73)-31.09:[316.367.5/.7+2-447

DOI <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2025-213-43>

ІНТЕРСЕКЦІЙНІСТЬ СЕКСУАЛЬНОСТІ ТА РЕЛІГІЙНИХ ТРАДИЦІЙ У КВІР-РОМАНІ РАКЕША САТЪЯЛА “BLUE BOY”

THE INTERSECTIONALITY OF SEXUALITY AND RELIGIOUS TRADITIONS IN RAKESH SATYAL'S QUEER NOVEL “BLUE BOY”

Михайлюк А. Р.,

orcid.org/0000-0002-7760-8175

аспірант кафедри світової літератури

Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Статтю присвячено дослідженню інтерсекційності аспектів сексуальності та релігії у квір-романі Ракеша Сатъяла “Blue Boy” (2009). У розвідці запропоновано спробу літературної інтерпретації квір-мотивів у релігійно-культурному контексті США 1990-х років. Розглянуто історичні передумови й культурні тенденції, що сприяли появі перших репрезентацій квір- та азійсько-американських ідентичностей у літературі США. Окреслено такі ключові теоретичні поняття, як квір і концепція інтерсекційності, а також проаналізовано особливості культурного, мистецького й релігійного контекстів індійського та індійсько-американського досвіду.

У статті досліджено поняття інтерсекційності та окреслено цілі такого підходу у академічному дискурсі. Центральну увагу приділено аналізу образу оповідача квір-роману – Кіран Шарма, юного американця індійського походження, який проживає в Огайо і намагається самоідентифікуватися, вивчаючи свою квір-ідентичність та індуїстську віру. У творі Кірану вдається об'єднати свою духовність і сексуальність за допомогою символічної трансформації у індуїстського бога Крішну. Розглянуто лейтмотиви тілесності, гендерної експресії (макіяж, сукні, тощо), дискримінаційних практик (булінг, шеймінг) і релігійних традицій. Також особливу увагу приділено культурним кодам і художнім вимірам самоідентифікації головного героя, зокрема репрезентації сімейних стосунків, збереження культурних елементів та літературної інтерпретації самопізнання головного персонажу.

У результаті дослідження з'ясовано, як перетинаються квір- та релігійна ідентичності крізь призму інтерсекційності; окреслено теоретичні межі і потенціал концепції інтерсекційності; переосмислено релігію як спосіб прийняття квір-ідентичності, а не заперечення чи взаємовиключення. Виокремлено провідні художні тропи: фольклорні, індуїстські та попкультурні мотиви, що демонструє різноманіття наративів тексту. Проаналізовано репрезентації тілесності й гендерного самовираження як ознак квір-сюжету і динаміку внутрішнього самопізнання протагоніста. Здобуті результати демонструють, що художня репрезентація сексуальності та різновидів ідентичностей у азійсько-американській квір-прозі є унікальним прикладом взаємозв'язків, які потребують більш глибокого вивчення крізь призму інтерсекційного аналізу.

Ключові слова: квір-ідентичність, індуїзм, сексуальність, релігійні традиції, інтерсекційність, азійсько-американська література, квір-роман.

This article explores the intersectionality of sexuality and religion in Rakesh Satyal's queer novel “Blue Boy” (2009). The study aims to examine the literary representation of queer themes within the religious and cultural context of 1990s America. It outlines the historical background and cultural tendencies that contributed to the emergence of early interpretations of queer and Asian American identities in U.S. literature. Key theoretical concepts such as “queer” and intersectionality are defined and contextualized through the lens of Indian and Indian American cultural, artistic, and religious experiences.

The article examines the notion of intersectionality and its function within academic discourse. Particular attention is paid to the analysis of the novel's narrator, Kiran Sharma – a young American of Indian descent living in Ohio – who seeks self-identification by exploring both his queer identity and Hindu faith. In the novel, Kiran achieves a symbolic reconciliation of spirituality and sexuality through his transformation into the Hindu god Krishna. The study addresses central motifs such as corporeality, gender expression (makeup, dresses, etc.), discriminatory practices (bullying, shaming), and religious traditions. It also examines the cultural codes and artistic dimensions of Kiran's self-identification, including representations of family relationships, the preservation of cultural heritage, and the literary interpretation of self-discovery.

The findings reveal how queer and religious identities intersect through the framework of intersectionality. The article outlines the theoretical boundaries and potential of the concept, while rethinking religion as a means of embracing, rather than denying or excluding, queer identity. Prominent literary tropes – folkloric, Hindu, and pop cultural – are identified, illustrating the narrative’s diversity. The representations of embodiment and gender expression are analyzed as core elements of the queer narrative and as part of the protagonist’s inner journey. Ultimately, the study demonstrates that the literary representation of sexuality and diverse identities in Asian American queer fiction constitutes a unique site of intersectional relations that warrants deeper scholarly engagement.

Key words: queer identity, Hinduism, sexuality, religious traditions, intersectionality, Asian American literature, queer novel.

Постановка проблеми. У ХХІ столітті літературний дискурс зазначає чималих змін з появою художніх текстів, що жанрово класифікуються як квір-романи. Такі тенденції простежуються і в американській видавничій діяльності (О. Чі “Edinburgh” (2002), Р. Сатьял, “Blue Boy” (2009), О. Ванг “On Earth, We’re Briefly Gorgeous” (2019)), і в українській (зокрема, Л. Денисенко «Майя та її мами» (2017), Д. Чайка «Майже хороші хлопці» (2024), С. Скришевський, «У Штормовому – штиль» (2024)). Оскільки квір-літературі властиво містити контраверсійні лейтмотиви, які зчаста є полярними і провокують суспільні дискусії, з’являються нові недосліджені художні взаємозв’язки, серед яких – сексуальність та релігія, які осмислюються у квір-роман Ракеша Сатьяла “Blue Boy” (2009).

Аналіз зазначених аспектів дозволяє комплексно розглянути особливості літературної репрезентації квір-ідентичності й індуїстських релігійних традицій у межах іммігрантського індійсько-американського досвіду. Ґрунтовне вивчення таких художніх взаємовпливів допоможе глибше осягнути складнощі формування сексуальності й духовної/культурної/релігійної ідентичності представників/-ць маргіналізованих груп, зокрема квір- та азійсько-американська спільноти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні світове літературознавство активно досліджує досвід небілих квір-осіб, репрезентований у художніх текстах, здебільшого вірцях квір- чи етнічної літератури, зокрема в азійсько-американській. Так, у статті “Toward the ‘Uncommonly Beautiful’: Queer-of-Color Youth and ‘Delectable Deformity’ in Rakesh Satyal’s Blue Boy” [1] розглядається концептуалізація образу небілого квір-юнака як руйнівної постаті загальноприйнятим уявленням про дорослішання та формування ідентичності. М. Расаґам і Ш. Піллай у доробку “Interpolating South Asian Transnational Heritage: Allegory in South Asian Diasporic Metropolitan Young Adult Fiction” [2] аналізують алегоричні функції міфів та фольклору у романах південноазійської діаспори. Одним із об’єктів дослідження є “Blue Boy” (2009), де авторки простежують індуїстські алегорії репрезентовані у текстах, а саме – інтерполяції з епосів Махабхарата і Рамаяна. А. Джефферс окреслює інтерсекційність духовного, міфічного та попкультурного у квір-романі і стверджує, що захоплення протагоніста такими постатями, як Крінша та Вітні Г’юстон є своєрідним методом протистояння соціальним очікуванням. Це є одним із ключових висновків доробку “Means of Escape, Means of Invention: Hindu Figures and Black Pop Culture in Rakesh Satyal’s Blue Boy” [3]. Особливої уваги заслуговує есе К. Мерфі “Recreating Identities: Fire and Sexuality in Rakesh Satyal’s Blue Boy” у збірці “The Bloomsbury Introduction to Postcolonial Writing: New Contexts, New Narratives, New Debates” [4], де автор співставляє образ вогню і сексуальності, зазначивши, що самоприйняття протагоніста є виявом протистояння, постійним процесом відтворення, що свідчить про флюїдність ідентичності. Зазначені літературознавчі дослідження демонструють полівалентність аспектів сексуальності й релігії у азійсько-американському квір-романі. У контексті інтервенційного підходу доречною є праця З. Наомі “INTERSECTIONALITY: A Philosophical framework” [5], де автор розглядає концепцію інтерсекційності як науковий підхід, який має на меті змусити нас задуматись про те, як ми думаємо – і тільки пізніше аналізувати його як теорію подвійного чи множинного ґноблення, що сформована на основі позитивістського підходу до певних соціальних категорій (наприклад раса, гендер, клас, етнічність, сексуальність, інвалідність, вік тощо). Також звертаємось до Ф. Біл “Double Jeopardy: To Be Black and Female” [6], у якій окреслено цілі інтерсекційності як теоретичного фрейму.

Метою є вивчення літературної репрезентації «квір» і релігії – як окремих аспектів та їх інтерсекцію – на матеріалі роману Ракеша Сатьяла “Blue Boy” (2009). Зокрема, аналізу підлягають такі компоненти сексуальності, як гендерне самовираження та сексуальна орієнтація у контексті релігійних традицій індуїзму та іммігрантського досвіду, застосовуючи інтерсекційність як ключовий метод.

Виклад основного матеріалу. У сучасній літературі художні тексти стають дедалі інклюзивнішими. Ще у ХХ ст. поява літературних квір-персонажів/-ок чи сюжетів, що висвітлюють проблематику ЛГБТКІА+ спільноти вважалась андерграундною практикою. Так, роман «Кімната Джованні» (1956) Д. Болдвіна викликав суспільний резонанс і спричинив полеміку щодо гомосексуальності. Згодом у романі «Барва Пурпурова» (1982) Еліс Вокер продемонструвала квір-ідентичність у зв'язці з расовим компонентом — в історії про сексуальність (як психофізіологічний, емоційний та душевний аспект людини), афро-американський досвід та сім'ю. Унаслідок глобалізації та поширенню ідей толерантності, розпочалась активна репрезентація досвіду квір- та небілих осіб у сучасній прозі США [7, с. 275]. Цей процес ініціював появу таких концепцій як інтерсекційність, яку було окреслено дослідницею-юристкою Кімберлі Креншоу у 1989 році. Концепція стосується взаємозв'язку таких соціальних категорій, як гендер, стать, раса, клас, сексуальність, оскільки на основі цих аспектів формуються відповідні соціальні групи. Інтерсекційний аналіз як метод і об'єкт дослідження успішно застосовують і досліджують чимало сучасних теоретиків/-кинь та філософів/-инь, серед яких: К. Креншоу, П. Х. Коллінз, Б. Гукс, Ч.Т. Моханті, Дж. Неш та інші. Зокрема, Дженніфер Неш – відома дослідниця гендеру, сексуальності та феміністичних студій – дає визначення інтерсекційності у такий спосіб: «уявлення про те, що суб'єктивність утворена взаємопідсилювальними векторами раси, статі, гендеру, класу і сексуальності» [6, с. 392], і доповнює, що «однією з теоретичних і політичних цілей, яку інтерсекційність переслідує для феміністських та расових студій, це підриг гендерної та расової бінарності заради осмислення ідентичності як більш комплексного явища» [6, с. 392]. Короткий діахронічний огляд історичних подій дозволить розширити розуміння інтерсекційної методології.

У 1969 році в США відбулися Стоунволльські заворушення – бунти проти дискримінаційних практик правоохоронних органів щодо сексуальних меншин. Ці та інші соціальні протести привернули увагу суспільства і урядовців, після чого розпочалась поширення ідеї толерантності та лібералізації свідомості. В. Суковата стверджує, що через лібералізацію свідомості в 70-х рр. ХХ ст. академіки Західної Європи і США звернули увагу на вивчення досвіду маргіналізованих груп суспільства, тілесні ідентичності й практики, які раніше були вилучені із наукового дискурсу [8 с. 63]. Такі соціальні зміни активізували кількість наукових праць, присвячених досвіду упосліджених членів соціуму. До прикладу, ближче до кінця ХХ століття, Джудіт Батлер публікують¹ дослідження «Гендерний клопіт: Фемінізм та підриг тожсамості» (1990), де концептуалізовано гендер і запропоновано теорію перформативності. У контексті квір-роману Р. Сатьяла теорія перформативності та засади гендерних студій є релевантними, оскільки головний герой вдається до різноманітних гендерних експресій і спроб перетворення на свого ідола Крішну – флюїдну та гендерно неконформну (варіативну) релігійну постать. Думка А. Марчишиної стає у нагоді при аналізі тексту, оскільки дослідниця вважає, що постмодернізм протиставляє множинність дуальності, що констатує нерівноважність між гендером і статтю, і уможливорює репрезентацію статево-гендерних ознак без стереотипізованих канонів маскулінності та фемінності [9, с. 40].

У науковому, зокрема і в літературознавчому дискурсі, усе частіше використовується термін «квір» для позначення гомонормативності. «Квір – це незвичний, інший, нестереотипний персонаж (індивід), який різниться на тлі гендерової більшості; людина, яка самоідентифікується як “квір” може бути лесбійкою, бісексуальною/-им, геєм, трансгендерним/-ою, гендерно флюїдним/-ою тощо» [9, с. 40]. Інакше кажучи, це парасольковий термін, що використовується для позначення будь-чого відмінного від гетеронормативності. Однак квір-ідентичність

¹ Джудіт Батлер ідентифікують себе небінарними і використовують займенник “вони” https://nonbinary.wiki/wiki/Judith_Butler

не формується тільки на сексуальних відмінностях. А. Молодіна зазначає, що оскільки квір-ідентичність є парадоксальним феноменом, бо сформований на розмежуванні понять сексуальності, гендеру і статі – яких незліченна кількість – рівною мірою визначаються символічним контекстом (культурним). Дослідниця продовжує думку, що вони можуть бути наслідком маніпуляцій символічної репрезентації у мультикультурному глобалізованому світі, або можуть відображати внутрішню природу людини [10, с. 125]. Тобто квір-ідентичність і, до прикладу, культурна ідентичність, можуть бути, і сегрегованими, і інтерсекційними. Тому при аналізі художньої репрезентації квір-ідентичності та культурної/расової/національної/релігійної ідентичностей необхідно звертати увагу на кореляцію цих понять, щоб уникати стигматизації.

У дослідженні з соціальної категоризації міжрасових груп зазначається, що темношкірі жінки та чоловіки-азіати найбільше стигматизуються суспільством щодо сексуальної орієнтації, а саме: перших часто ідентифікують як лесбійок, других – як геїв. [11, с. 3] Оскільки самовираження зазначених расових груп не завжди співпадає з традиційними виявами маскулінності та/або фемінності, вони піддаються стереотипізації та упередженням з боку соціуму. Тому, квір-роман Ракеша Сатъяла “Blue Boy” (2009) є релевантним об’єктом для дослідження зазначених аспектів, оскільки це історія дорослішання Кірана (протагоніста) – юнака індійсько-американського походження, батьки якого є іммігрантами, що практикують індуїзм. Кіран намагається знайти своє місце у соціумі, будучи небілим квір підлітком у 1990-х у Цинциннаті, США. Попри натяки автора читачам/-кам на початку роману, що протагоніст усвідомлює свою квір-приналежність, це не робить його досвід сприятливішим, про що він і сам зазначає: *«When you are represented by so many circles that the area you take up is so miniscule no one else could possibly fit into it?»*.² [12, с. 197]

Квір-особам з країн Південної Азії доводиться не тільки відстоювати свою видимість у культурній спільноті, а і протистояти наративам західної цивілізації, які часто маргіналізують чи спотворюють їхній досвід [13, с. 12]. Тобто розуміння значення сексуальності в етнічному дискурсі вихідців з Південної Азії є ключовими для осмислення їхнього унікального досвіду. Зазвичай цей досвід репрезентовано в літературі крізь призму культурної ідентичності, проблем діаспори та взаємозв’язку «традиційного» та «сучасного». Одним прикладів є збірка оповідань Джумпи Лахірі “Interpreter of Maladies” (1999), яка отримала Пулітцерівську премію. У збірці Лахірі зображує складнощі індійсько-американського життя, досліджуючи проблеми іммігрантів та злиття двох культур. До прикладу, однією із центральних тем є подорож індійсько-американської сім’ї до Індії, де описано культурні відмінності та відчуженість до батьківщини, які проживають іммігранти другого покоління.

Інтерсекція квір-ідентичності та індуїзму створює унікальні виклики та складнощі. Квір-індивідам, які практикують індуїзм або виховуються у його релігійних традиціях, часто доводиться шукати баланс між своїми ідентичностями – сексуальною та релігійною чи культурною. Оскільки для багатьох релігійних традицій є неприйнятним вияв будь-якої квір-ідентичності, це спонукає представників/-ць культури чи етносу до стриманого самовираження та замовчування питань сексуальності. Хоч, як зазначає Р. Ваніта, що «одностатеве кохання має давню історію в Індії, і багато одностатевих стосунків приймалися, навіть прославлялися в постколоніальному індійському мистецтві, зокрема літературі» [14, с. 3]. Таким прикладом є картина індійського художника Бхупена Кхахара “Two Men in Benares” (1982), яка зображує двох оголених чоловіків, які обіймаються на тлі індуїстської іконографії та архітектури. Ця картина має чимало інтерпретацій, проте це своєрідний виклик традиційним уявленням про сексуальність в індуїстському суспільстві у поєднанні з духовністю.

В основі роману “Blue Boy” (2009) Ракеша Сатъяла – розповідь про підлітка Кірана та його пошуки ідентичності в межах консервативного виховання та соціуму. Оповідь ведеться підлітком вишуканою американською англійською мовою наче з ретроспективи дорослого. Потребує особливої уваги авторський стиль викладу від першої особи однини. Хоча Сатъял використовує широку палітру стилістичних засобів та мовних зворотів, які свідчать про майстерність

² «Коли тебе обвішують стількома ярликами, що простору для себе лишається так мало – тісно навіть тобі самому». Тут і далі (якщо не зазначено інше) український переклад автора статті.

викладу, оповідь містить у собі елементи інфантильності та постіронії. Таке художнє розмаїття створює особливий читацький досвід, дозволяючи співпереживати і на емоційному, і на інтелектуальному рівнях: «*But another part of me wants to live bravely and learn as much as I can about the body and its pleasures. What to do? I can either slither in there and risk total derision and desolation but have an idea of what happens in flagrante delicto³, or I can wait out here, lead a perfectly happy existence and be a kid, putting off sexual complications until later*»⁴ [12, с. 56]. Кірану вдається захоплюватися вивченням своєї тілесності та сексуального потягу, водночас використовуючи латинські вирази, щоб описати їх. У цьому і полягає унікальність нарративу цього квір-роману: поєднання інфантильності, іронії та усвідомленості.

Автор доволі часто вдається до бінарних опозицій, використовуючи контрасти і порівняння. Зазвичай Р. Сат'ял співставляє фемінне та маскулінне, дитяче і доросле, латиницю і санскрит, християнство та індуїзм: «*But comparing Hinduism and Christianity can be like comparing apples and oranges. Or like comparing a blue-skinned flutist and a long-tressed carpenter, to be more precise*»⁵ [12, с. 47]. На початку оповіді читачеві/-ці зрозуміло, що Кірану не вдається вписатися у загальноприйняті соціокультурні звичаї, оскільки він відчуває одностатевий сексуальний потяг, а його інтереси співпадають з «традиційно» дівочими. Хоч у квір-романі і піднято доволі серйозну проблематику, сам текст змушує читця/-ачку посміхатися, оскільки Кіран – він же протагоніст – ставиться до обставин іронічно і жартує впродовж усієї оповіді.

Бажання самоідентифікуватися головного персонажа виражається непритаманною йому поведінкою. «Від крадіжки плейбою і до спостереження за інтимом між іншими людьми – до цього вдається Кіран, щоб дослідити свою квірність» [1, с. 34]. Автор використовує промовисті описи тілесності та фізичних відчуттів, щоб окреслити бажання головного героя дослідити свою власну тілесність. Розглядаючи еротичний журнал у книгарні, Кірана переповнюють емоції аж на фізіологічному рівні: «*The sex—the sheer, mad, throbbing sex of this mundane mall bookstore—fills my head and becomes something huge. My head throbs, and I begin to see spots*»⁶ [12, с. 58]. До того ж, він вдається до самопізнання і через власне тіло, шляхом експериментів щодо зовнішнього вигляду: від нанесення макіяжу і приміряння суконь до вираження інтимного потягу до інших юнаків. Кожен з цих досвідів окреслено детально і з зосередженістю на тілесних аспектах протагоніста, що дозволяє читачеві/-ці більше співпереживати і краще розуміти складність його самоідентифікації.

Урешті, Кіран знаходить спосіб як детальніше дослідити себе за допомогою таких елементів побуту, як жіночий одяг та макіяж. Використовуючи зазначені речі, він може протистояти соціальним очікуванням та самовиражатися так, як не притаманно його статі. «*I am the King of Excess. Here, in my regal bathroom, I put on makeup too thickly, and I like it that way. I like the thickness on my lashes, the lipstick balled in tissue*»⁷ [12, с. 13]. Але його гендерне самовираження зумовлює низку перепон: дискримінація в школі через його фемінну поведінку і неповне прийняття батьками його унікальності. «*My classmates didn't react with the adulation – to his school performance – had expected. John Griffin still sent spitballs my way when I walked down the hall, and just when I finished wiping them off my shiny black hair, Jeff Rollins and his goons crab-walked past me <...> calling out, "I'm Key-ran!"*»⁸ [12, с. 81]. Дж. А. Пакет та інші стверджують, що квір-

³ Flagrante delicto (з лат.) – двозначний вираз: 1) спіймати на гарячому, під час вчинення злочину 2) у розпалі статевого акту.

⁴ Проте, інша частина мене хоче жити сміливо і дізнатися якомога більше про тіло та його задоволення. Що ж робити? Я можу або заповзти туди, ризикувати бути осміяним і спустошеним, але хоча б дізнатися, що відбувається в моменті, або ж залишитися тут, вести абсолютно щасливе життя і бути дитиною, відкладаючи сексуальні ускладнення на потім».

⁵ «Але індуїзм і християнство, це як небо і земля. Або, точніше, це ніби порівнювати синьошкірого флейтиста і столяра з довгим волоссям».

⁶ «Секс – той самий, шалений, пульсуючий секс цієї буденної книжкової крамниці в торговому центрі – заповнює мою голову і стає вагомим. Моя голова пульсує, і я починаю бачити плями».

⁷ «Я – король надмірності. Ось тут, у своїй королівській ванній, я наношу макіяж занадто густо, і мені це подобається. Мені подобається густина моїх вій, і помада, зім'ята у на серветку».

⁸ Гра слів англійською мовою – Key-ran (ran з англ. – бігти, тікати).

⁹ «Мої однокласники не відреагували так, як я очікував – на його виступ на шоу талантів – Джон Гріффіні досі кидав у мене паперові кульки, коли я йшов коридором, і саме коли я закінчив вибирати їх зі свого блискучого

особи зіштовхуються з упередженнями та проявами дискримінації з боку суспільства, оскільки зчаста їхня гендерна експресія не співпадає з традиційними уявленнями оточення [15, с. 489].

Проте для головного героя іманентним є не тільки його самовираження та сексуальність, а культура та релігія. Тому, у нього вкотре виникає думка: «*What if I were simply a reincarnation of Krishna?*»¹⁰ [12, с. 58]. Саме тому протагоніст ставить перед собою завдання: перечитування книг про індуїзм, щоб дізнатися більше про індуїстських божеств, а саме – синього, закоханого у музику «бога Крішну», у якому він бачить свого кумира [3, с. 55]. Такі метаморфози ідеально зображують усю складність історії дорослішання квір-підлітка з гендерно флюїдним¹¹ самовираженням індійсько-американського походження, який, до того ж, вивчає та пишається своїми релігійними традиціями. М. Расагам і Ш. Піллай стверджують, що за допомогою образу Крішні, автор імплементує індійські релігійні та культурні контексти у художній текст, трансформуючи складні культурні особливості у прості, але витончені форми, які репрезентують південноазійські цінності та світогляд [2, с. 56].

У такий спосіб образ головного героя розглядаємо з позицій інтерсекційності, оскільки через нього відбувається інтерпретація соціальних і особистісних аспектів «квір» та релігії. Ці аспекти можуть інколи можуть протиставлятися, проте і співіснувати, шляхом дослідження ідентичності Кірана всупереч соціальним чи релігійним очікуванням. Не зважаючи на те, що головного героя можна сприймати «американізованим», оскільки він зростав у США, добре обізнаний в американській поп-культурі, не володіє вільно мовою гінді чи діалектом пенджабі, йому вдається проявити зацікавленість до своєї культури. Наприкінці оповіді, Кіран бере участь у шкільному шоу талантів, втілюючи свої дві ідентичності: Крішну і Вітні Г'юстон. Одягнувши сукню і взявши флейту, головний персонаж розпочав перформанс під композицію «*How Will I Know*»¹² і описав свої відчуття у такий спосіб: «*I have never felt so free and easy with my body <...> and I truly feel like an artist who is sacrificing himself for his aesthetic*»¹³ [12, с. 236]. У фіналі Кіран непритомніє на сцені, проте цей випадок змінює на краще його стосунки з батьками.

А. Джефферс припускає, що на початку квір-роману культурні особливості й походження цієї сім'ї є причиною для приховування будь-яких відхилень від норми, то наприкінці розповіді автор натякає, що це також може бути і приводом для безмежної підтримки один одного [3, с. 93]. К. Енг зазначає, що твори азійсько-американської літератури містять у собі молодих протагоністів у межах роману виховання (Bildungsroman) – не випадковість, оскільки це відповідає іммігрантському наративу, де дорослішання «чужої (іноземної)» дитини корелює з американізацією [1, с. 38]. Попри культурну асиміляцію Кірану вдається віднайти та прийняти свою квір-ідентичність через інтерпретацію релігійних текстів. Цей процес своєрідної «реінкарнації» відбувся тільки завдяки переосмисленню своєї ідентичності, яке виникло шляхом інтерсекції квір та індуїзму. Тобто головному герою вдається самоідентифікуватися шляхом вивчення своєї культури й релігії, що стало його способом прийняття своєї багатогранної ідентичності. Думка К. Мерфі стає у нагоді, оскільки автор звертає увагу на те, що шлях самоідентифікації Кірана розпочався з вогню, і символічно й доречно завершується у воді [4, с. 249]. Сенси, закладені автором у квір-романі доводять, що такі полярні аспекти, як сексуальність та релігія можуть перебувати у зв'язці та доповнювати один одного, а не бути взаємовиключними.

Висновки. Квір-роман «Blue Boy» (2009) Ракеша Сат'яла пропонує унікальну літературну репрезентацію інтерсекційності квір-ідентичності та релігійних традицій індуїзму в контексті індійсько-американського іммігрантського досвіду. У статті окреслено політико-історичні передумови зображення досвіду квір- та расових спільнот у літературному дискурсі США і теоретичні межі інтерсекційності. Також, досліджено поняття «квір» та особливості його репрезентації у індійському та індійсько-американському мистецтві. Аналізуючи образ головного героя

чорного волосся, Джефф Роллінс та його друзі-бандюки <...> почали викрикувати: „Я – Кі-ран!“».

¹⁰ «А що, якби я просто був реінкарнацією Крішні?»

¹¹ Гендернофлюїди – особи, гендерна ідентичність яких є мінливою, не фіксованою.

¹² Романтична пісня 1985 року Вітні Г'юстон – американської співачки.

¹³ «Я ніколи не відчував себе таким вільно і спокійно у своєму тілі <...> і я справді відчуваю себе художником, який жертвує собою заради своєї естетики».

Кірана, у творі продемонстровано те, що такі полярні аспекти, як релігія та «квір» можуть бути у зв'язці, а не взаємовиключними. Концепція інтерсекційності, теоретичний фрейм якої було окреслено у статті, допомогла осмислити цінні художні виміри, що вплинули на комплексне розуміння взаємозв'язків сексуальності, гендерної експресії, релігії та культури у квір-романі. До того ж, було виявлено, що індуїстська міфологія, фольклор та сучасна попкультура – це художні елементи, які свідчать про різноманітність наративів текст, що сприяли формуванню ідентичності протагоніста. Урешті, “Blue Boy” (2009) кидає виклик стереотипам і стигматизації шляхом зображення азійсько-американського досвіду, як і західним, і східним уявленням. Висновки статті можуть стати у нагоді для подальшого вивчення художніх вимірів у вірцях американської квір-прози для ґрунтовнішого розуміння культурних та релігійних контекстів. Крім того, при застосуванні інтерсекційності варто звернути увагу на літературні репрезетації віку, класу, осіб з інвалідністю та інших соціальних категорій під час аналізу леймотивів, систем персонажів і сюжетів в азійсько-американській квір-літературі початку XXI століття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Eng C. A. Toward the “Uncommonly Beautiful”: Queer-of-Color Youth and “Delectable Deformity” in Rakesh Satyal’s *Blue Boy*. *MELUS*. 2018. Vol. 43, no. 4. P. 33–56. <https://doi.org/10.1093/melus/mly038>.
2. Rasagam M., Pillai S. Interpolating South Asian Transnational Heritage: Allegory in South Asian Diasporic Metropolitan Young Adult Fiction. *South Asian Transnational Heritage*. 2016. Vol. 1, no. 12. P. 41–60.
3. Jeffers A. Means of Escape, Means of Invention: Hindu Figures and Black Pop Culture in Rakesh Satyal’s *Blue Boy*. *South Asian Review*. 2015. Vol. 36, no. 3. P. 81–95. <https://doi.org/10.1080/02759527.2015.11933035>.
4. Murphy C. The Literal And Symbolic Use of Fire in Rakesh Satyal’s *Blue Boy*. *The Bloomsbury Introduction to Postcolonial Writing: New Contexts, New Narratives, New Debates* / comp. by H. Saeed. London, 2018. <https://doi.org/10.5040/9781474240116.ch-015>.
5. Naomi Z. Intersectionality: A Philosophical Framework. Oxford University Press, Incorporated, 2024.
6. Beale F. Double Jeopardy: To Be Black and Female. *Words of Fire: An Anthology of African American Feminist Thought*, ed. by Beverly Guy-Sheftall. New York : New Press, 1995. P. 146–155. (1st publ. 1970)
7. Михайлюк А. Художня репрезентація сексуальності й ідентичності у квір-романі Оушена Ванга «On Earth We’re Briefly Gorgeous» *Синопис: текст, контекст, media*. 2023. Т. 29, № 4. С. 274–280. <https://doi.org/10.28925/2311-259x.2023.4.5>.
8. Суковата В. А. Квір-ідентичність у популярній культурі Заходу й України: порівняльний аналіз. *Культура України*. 2010. № 31. С. 63.
9. Марчишина А. А. Квір-і транс-ідентичність: вербалізація плюралізованої тендерної дуальності в постмодерністському художньому тексті. *Львівський філологічний часопис*. 2017. № 1. С. 40.
10. Молодіна А. Філософсько-культурологічні аспекти концептуалізації квір-ідентичності. *Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку (напрямок: культурологія)*. 2022. Т. 39. С. 119–127. <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v39i.507>.
11. Johnson K. L., Ghavami N. At the Crossroads of Conspicuous and Concealable: What Race Categories Communicate about Sexual Orientation. *PLoS ONE*. 2011. Vol. 6, no. 3. P. e18025. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0018025>.
12. Satyal R. *Blue Boy*. Kensington Publishing Corporation, 2009.
13. Adur S. M., Purkayastha B. (Re)Telling traditions: the language of social identity among queer South Asians in the United States. *South Asian Diaspora*. 2016. Vol. 9, no. 1. P. 1–16. <https://doi.org/10.1080/19438192.2016.1199456>.
14. Vanita R. *Love’s Rite*. New York : Palgrave Macmillan US, 2005. <https://doi.org/10.1057/9781403981608>.
15. Puckett J. A. et al. Relations between gender expression, minority stress, and mental health in cisgender sexual minority women and men. *Psychology of Sexual Orientation and Gender Diversity*. 2016. Vol. 3, no. 4. P. 489–498. <https://doi.org/10.1037/sgd0000201>.